

Beheerst bloot

Mona Kuhn

tekst MEREL ROOSEN beeld MONA KUHN

In een paar jaar tijd is Mona Kuhn uitgegroeid tot een van de topnamen van de hedendaagse naaktfotografie. Dat speelde ze klaar door meer dan tien jaar foto's te nemen van een groep jonge mensen in een naturistendorp in Frankrijk. Beelden die niemand shockeren en iedereen ontroeren.

September 2007. Bill Clinton komt rijke zakenlui toespreken in het New Yorkse appartement van bankier Paul Beirne. Doel: geld losweken voor de presidentscampagne van echtgenote Hillary. Beirne heeft, fervent kunstliefhebber en -verzamelaar als hij is, zijn appartement met uitzicht op Central Park vol hangen met schilderijen en foto's. De campagneleiders die even voor Clintons komst neerstrijken, vragen beleefd of de foto achter het spreekgestoelte misschien ook kan worden verwijderd. Het is een foto van Mona Kuhn, en er staat een naakte blonde vrouw op die haar voeten wast.

Op zich een begrijpelijk verzoek, want de combinatie van deze oud-president en een vrouw zonder kleren is natuurlijk een heikele, maar verder blijft het ondenkbaar dat iemand aanstoot zou nemen aan de manier waarop Mona Kuhn omspringt met naakt. De fotografe zag de prijzen van haar werk de laatste jaren exploderen, en ook haar boeken Photographs en Evidence gooiën hoge ogen. Geen wonder, want Kuhn paart op onnavolgbare

wijze klassieke thema's aan een hedendaagse stijl. Door haar beheersing slaat de balans nooit door naar boude erotiek of romantische kitsch; een gevaar dat bij naaktfotografie voortdurend op de loer ligt. Eén van haar stijlelementen is bewuste onscherpte: Kuhn vermijdt onnodig detail.

Zuid-Frankrijk

Mona Kuhn, geboren uit Duitse ouders, groeide op in Brazilië. Vandaag woont ze met haar man, filmcomponist Boris Salchow, in Los Angeles, maar voor de focus van haar fotografisch werk moeten we naar een gehucht in Zuid-Frankrijk. Op twee uur rijden van Bordeaux bevindt zich een kleine naturistenkolonie waar Kuhn elke zomer heen trekt om er met een stel vrienden de vakantie door te brengen. Gedurende twee maanden neemt ze daar afstand van de hightech wereld waarin ze normaal verkeert. Haar digitale camera heeft ze niet bij zich, en e-mails of het nieuws doen er even niet toe. Zelfs elektriciteit is er niet doorgedrongen.

Dat ze zich wilde toeleggen op de vormen van het menselijk lichaam wist Mona Kuhn al toen ze nog kunst studeerde aan het San Francisco Art Institute en het Getty Research Institute in Los Angeles. Als laatbloeiër weliswaar, want daarvoor had ze internationale relaties en economie gestudeerd aan de Ohio State University. Op de Californische instituten moest ze overigens wel tegen de stroom in, want men huldigde daar de opvatting dat hedendaagse kunst abstract of conceptueel moet zijn. Met haar voorliefde voor lichaamsvormen zocht Kuhn dan maar inspiratie bij de klassieke schilderkunst; iets wat aan al haar foto's is af te zien. Hier een verwijzing naar Ingres, daar een knipoog naar Michelangelo, Caravaggio of Delvaux. En het spel van de glanzende huid en de diepe, suggestieve schaduwen echoot het werk van Vermeer en Rembrandt. Schilders van nu die haar goedkeuring kunnen wegdragen zijn onder meer Eric Fischl, Jenny Saville en Richard Diebenkorn. Met zo'n achtergrond zal het niemand verbazen dat de fotografe voor haar naaktfotografie niet meteen aanleunt bij glamourfotografie, en geolieerde modellen en cleane studio's mijdt.

Het is geen toeval dat Mona Kuhn elke zomer in Europa neerstrijkt. Anders dan in Amerika heerst er op het punt van naaktheid een aangename 'so what-mentaliteit'. Te midden van haar Franse vrienden, in veel gevallen naturalist van generatie op generatie, voelt ze vertrouwen, respect en genegenheid – waarden die van fundamenteel belang zijn voor haar werk. Dat ze de jonge mensen die ze voor haar vertrouwde Hasselblad haalt door en door kent, stelt haar in staat hun persoonlijkheid te treffen. Hoe dieper de vriendschap, hoe complexer en interessanter haar foto's.

Wat je ook steeds terugziet is de zomervakantiesfeer. Een criticus schreef daarover dat je vanzelf bruin wordt als je maar lang genoeg naar werk van Mona Kuhn kijkt. Een al te mooie oplossing zou dat zijn, maar feit is wel dat je bijna de warmte voelt en de krekels hoort zingen.

Stigma

De fotografe wil niets liever dan afrekenen met de hardnekkige stigmatisering van naaktfotografie. De vraag of ze tijdens haar sessies niet voortdurend getuige is van orgieën en seksfeestjes kan ze niet meer horen: "Alsof het wel moet ontaarden in zoiets, als een groep jonge mannen en vrouwen in hun blootje samenleven. We moeten afleren naaktheid te overseksualiseren. In de populaire cultuur van Amerika zijn naakte lijven alleen in centerfolds en porno terug te vinden; dat een bloot lichaam iets is wat iedereen gewoon thuis kan zien is totaal naar de achtergrond verdrongen."

Mona's vrienden zijn veel te sereen in beeld gebracht om van erotiek te kunnen spreken. Zo ontspannen ogen haar modellen dat het wel lijkt of ze hun dagen enkel vullen met loungen in hun bungalows. Naturalisten kunnen uiteraard ook niet de hele dag volleybal spelen. Maar lopende of spelende mensen zouden ook niet passen in de verstilde portretten van Mona Kuhn. Wat een schoonheid: mooie mensen, zelfverzekerd in hun eigen vel. Dat is voor haar ook het voornaamste verschil tussen pornografisch naakt en ander: haar vrienden dragen hun huid als een kostuum; wie poseert voor porno draagt zijn huid als een uniform. ■

